

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Diakoniaopisto – SDO oy

Lausunto

21.06.2022

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Suomen Diakoniaopisto – SDO Oy kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua näkemyksensä toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista.

Ammatillisessa koulutuksessa on toteutettu mittava uudistus (ammatillisen koulutuksen reformi) vuodesta 2018 alkaen. Reformin myötä uudistettiin pedagogista toimintaa sekä rahoitusta ohjaava lainsäädäntö. Reformin toimeenpanon onnistumista ja sen vaikutuksia on arvioitu yksittäisiä teemoja koskevilla kyselyillä, mutta kokonaisvaltaisempaa tutkimusta ei ole tehty. Viimeisten

vuosien aikana koulutuksen järjestäjät ovat rakentaneet laatujärjestelmänsä, ml. pedagogiset ja hallinnolliset prosessit, vuoden 2018 alusta voimaan tullutta lainsäädäntöä vastaavaksi ja toteutuessaan hallituksen esitys pakottaisi koulutuksen järjestäjät jälleen nopeisiin muutoksiin. Muutostarpeiden, joista myös koulutuksen järjestäjät itse ovat viestineet, ja niiden pohjalta laadittavien säädosmuutosten tulisi kuitenkin perustua syvällisemmin kerättyyn ja analysoituun tietoon toisen asteen ammatillisen koulutuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä kaipaa yksinkertaistamista. Hallituksen esityksessä rahoitus tultaisiin jakamaan jatkossa kahden väylän kautta: oppivelvollisuuskoulutus sekä jatkuva oppiminen. Esityksen voi nähdä joiltakin osin paluuna reformia edeltävään aikaan: vaikka rahoitus ei suoraan ohjaa pedagogisia toteutuksia, esim. nuorten ja aikuisten yhteisiä toteutuksia, niin se voi kuitenkin johtaa siihen ja joka tapauksessa tämä ratkaisu ainakin lisäisi koulutuksen järjestäjien hallinnollista työtä.

Opiskelijavuosien kohdentaminen kahteen eri väylään vähentää joustavuutta koulutustarjonnan suuntaamisessa eri kohderyhmille - myös työelämän tarpeet huomioiden. Suomen Diakoniaopisto pitää tärkeänä, että oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille on riittävästi tarjontaa, ja että sen varmistamiseksi on riittävä määrä opiskelijavuosia. Tähän on kuitenkin löydettävissä muitakin ratkaisuja kuin se, mitä hallituksessa esityksessä tuotu esiin. Esiitetty malli sopii näkemyksemme mukaan paremmin sellaisille koulutuksen järjestäjille, jotka ovat keskittyneet joko oppivelvollisten tai jatkuvan oppimisen koulutuspalvelujen tuottamiseen, mutta jäykistää niiden koulutuksen järjestäjien toimintaa, jotka toimivat molemmilla sektoreilla.

Hallituksen esityksessä esitettyjä ”kevennyksiä” rahoitusmalliin mm. painokertoimia poistamalla tulisi tarkastella, erityisesti jatkuvan oppimisen osalta, myös oppijoiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Jatkuvan oppimisen kohderyhmässä on suuri määrä opiskelijoita, jotka hyötyvät myös oppimisvalmiuksia tukevista opinnoista. Suomen Diakoniaopisto katsoo, että tämä perusrahoituksen painokerroin tulisikin säilyttää koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi. Tätä vahvistaa myös työelämän palaute työikäisenkin väestön perustaitojen puutteista.

Kaksoistutkintojen osalta Suomen Diakoniaopisto pitää esitettyjä muutoksia pääosin kannatettavina. Säädösten tulee kuitenkin mahdollistaa hakeutuminen kaksoistutkinnon suorittajaksi myös yhteishaun jälkeen ja jatkuvan haun kautta koulututukseen hakeuduttaessa.

Suomen Diakoniaopisto kannattaa myös esitystä opintojen yksilöllisestä laajentamisesta. Tämä edistää lukio-opintojen suorittamista parantaen mm. jatko-opintovalmiuksia.

Suomen Diakoniaopisto pitää tärkeänä sitä, että toisen asteen koulutusta kehitetään yhtenä kokonaisuutena, mutta esittää näkemyksensä, että säädöksiä koskevat muutosesitykset tarvitsevat vielä enemmän tutkimus- ja ennakoitietoa tuekseen ja se puolestaan edellyttää lisää aikaa valmistelulle. Lisäajan ottaminen valmistelulle on perusteltua myös siksi, että erityisesti jatkuvan oppimisen osalta säädosmuutosten yhteiskunnalliset vaikutukset sekä vaikutukset oppijoiden tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen tulee arvioida perusteellisesti.

Helsingissä 21.6.2022

SUOMEN DIAKONIAOPISTO – SDO Oy

Juha – Petri Niiranen
toimitusjohtaja, rehtori

Tiina Mäkelä
hallituksen pj.

Mäkelä Aino
Lahden Diakoniasäätiö sr.

Niiranen Juha-Petri
SDO Oy